Міністерство освіти і науки України
Рада директорів ЗФПО Одеської області
ОМК викладачів бухгалтерського обліку

ІІ Обласна науково- практична конференція "Стратегія розвитку бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту в сучасних реаліях сьогодення"

Одеса,2025 рік

Здобувачі освіти : Ганна ПРОДАН, Богдан САХАРНЯН
Керівник :спеціаліст вищої категорії, викладач- методист: Бабій О.М.
ВСП "Ананьївський аграрно-економічний фаховий коледж Уманського національного університету ", м. Ананьїв

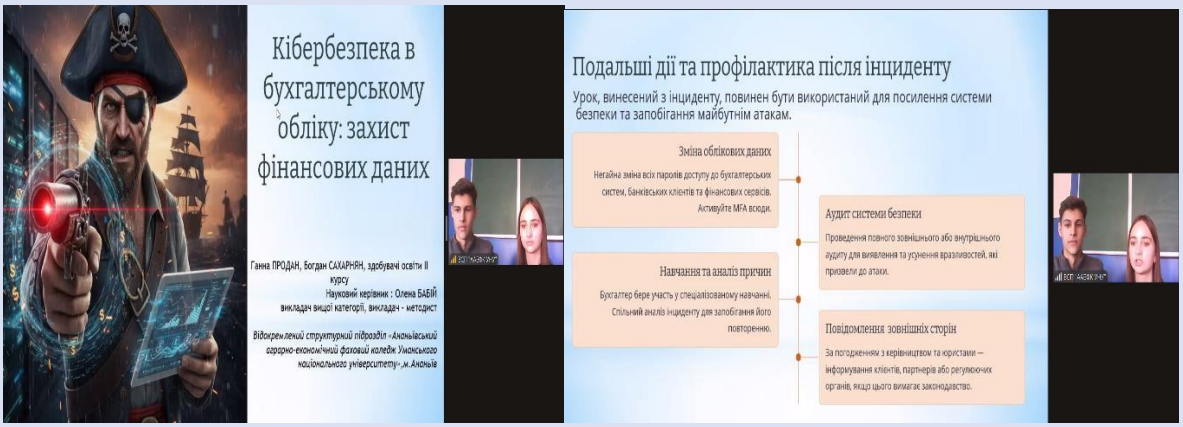

КІБЕРБЕЗПЕКА У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

У сучасному цифровому світі питання кібербезпеки стає одним із ключових факторів стабільної роботи будь-якого підприємства. Особливо це стосується бухгалтерських відділів, де зосереджена найбільш цінна фінансова та персональна інформація.

Кібератаки, фішингові кампанії, програми-вимагачі та внутрішні загрози — усе це може призвести не лише до фінансових втрат, а й до втрати репутації, витоку конфіденційних даних і навіть паралічу діяльності організації.

Саме тому мета цієї доповіді — висвітлити основні кіберзагрози, що постають перед бухгалтерськими системами, та окреслити комплекс заходів, які забезпечують їх ефективний захист.

Основні кіберзагрози для бухгалтерських відділів

Бухгалтерські відділи є одними з найпривабливіших цілей для кіберзлочинців. Тут зберігаються фінансові звіти, персональні дані працівників, інформація про банківські рахунки, платіжні документи — усе, що має реальну грошову цінність. Серед основних кіберзагроз варто виділити кілька ключових напрямів:

1. Фішинг та соціальна інженерія.
Шахраї надсилають електронні листи, що імітують офіційні повідомлення банків чи державних структур. Метою таких листів є викрадення облікових даних або встановлення шкідливого програмного забезпечення.
2. Програми-вимагачі (Ransomware).
Це особливо небезпечний вид шкідливого ПЗ, який блокує доступ до системи або шифрує дані, а потім вимагає викуп за їх розблокування. Наслідком може стати повне припинення фінансових операцій підприємства.
3. Внутрішні загрози.
Іноді джерелом небезпеки стають самі співробітники — як через зловмисні дії, так і через недбалість. Наприклад, використання слабких паролів, збереження конфіденційних документів на особистих пристроях або передача даних стороннім особам.
4. Несанкціонований доступ.
Хакери можуть зламати бухгалтерські програми або бази даних, щоб викрасти інформацію чи змінити фінансові записи. Це часто призводить до спотворення звітності та фінансових збитків.[1]
Розуміння цих загроз — перший крок до ефективного захисту.

Кібербезпека не обмежується лише програмним забезпеченням. Вона ґрунтується на поєднанні організаційних, технічних та кадрових заходів. Тільки комплексний підхід дозволяє створити надійну систему безпеки.

1. Організаційні заходи
Організаційна складова є фундаментом кіберзахисту.
Сюди входить:

Розробка політики безпеки — документування правил поводження з фінансовими даними, визначення відповідальних осіб і процедур доступу.

Контроль автоматизації — перевірка правильності роботи бухгалтерських програм і моніторинг підозрілих транзакцій.

Розмежування доступу — надання працівникам лише тих прав, які необхідні для виконання їхніх обов’язків.

Регулярний аудит — системні перевірки програмного забезпечення та політик безпеки для виявлення вразливостей.

Такі заходи допомагають уникнути ситуацій, коли людський фактор або організаційна недбалість стають причиною кіберінцидентів.

2. Технічний арсенал захисту

Технічні засоби є своєрідною «цифровою фортецею», що оточує фінансову інформацію.[2]

Серед основних технічних рішень:

Використання ліцензійного програмного забезпечення та постійне оновлення бухгалтерських систем.

Шифрування даних — як під час зберігання, так і під час передачі інформації мережею.

Багатофакторна автентифікація (MFA) — додатковий рівень захисту при вході в систему, який значно ускладнює доступ для зловмисників.

Резервне копіювання — регулярне створення копій даних і зберігання їх в окремому середовищі. Це дозволяє швидко відновити роботу у разі атаки.

Антивірусний захист і Firewall — блокування підозрілої активності, фільтрація трафіку, запобігання проникненню шкідливого ПЗ.

Роль Бухгалтера у Кібербезпеці

1) Дотримання протоколів; 2)Надійні паролі та MFA;
3)Обережна робота з поштою; 4)Повідомлення про підозри

Алгоритм дій бухгалтера: негайна реакція на атаку.

Швидка та послідовна реакція на кібератаку мінімізує збитки та запобігає її поширенню. Ефективна взаємодія з IT-службою є критичною.

- Ізоляція системи

Негайно від'єднайте скомпрометований пристрій від мережі (вийміть кабель, вимкніть Wi-Fi). Не вимикайте пристрій!

- Повідомлення керівництва та IT

Негайно інформуйте відповідальних осіб для активації плану реагування на інциденти. Не платіть викуп. У випадку атак вимагачів (Ransomware) категорично заборонено сплачувати викуп.

Після локалізації загрози починається найважливіший етап – відновлення та перевірка цілісності фінансових записів.[4]

Роль бухгалтера тут є центральною.

1. Документування інциденту: Зафіксуйте всі деталі: час, спосіб виявлення, постраждалі системи та потенційно скомпрометовані дані.
2. Відновлення з резервних копій: Співпрацюйте з IT-фахівцями для відновлення даних з актуальних, цілісних та ізольованих резервних копій

3.Перевірка цілісності: Ретельна звірка відновлених даних із первинними документами та незалежними джерелами для виявлення маніпуляцій.
4. Тимчасові рішення: Розробка процедур для продовження критичного обліку на основі паперових звітів, якщо відновлення триває довго.

Подальші дії та профілактика після інциденту:

Урок, винесений з інциденту, повинен бути використаний для посилення системи безпеки та запобігання майбутнім атакам.

- Зміна облікових даних: Негайна зміна всіх паролів доступу до бухгалтерських систем, банківських клієнтів та фінансових сервісів. Активуйте MFA всюди.
- Навчання та аналіз причин: Бухгалтер бере участь у спеціалізованому навчанні. Спільний аналіз інциденту для запобігання його повторенню.
- Аудит системи безпеки : Проведення повного зовнішнього або внутрішнього аудиту для виявлення та усунення вразливостей, які призвели до атаки.
- Повідомлення зовнішніх сторін: За погодженням з керівництвом та юристами — інформування клієнтів, партнерів або регулюючих органів, якщо цього вимагає законодавство.

Список використаних джерел:

1.Деньга С.М Захист інформації в комп'ютерних інформаційних системаи бухгалтерського обліку [Text] /С.М. Деньга, Ю.О. Верига // Бухгалтерський облік і аудит. 2004. № 5. - С. 59-65
2. Настанови з кібербезпеки від експертів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.isaca.org.ua/index.php/press-center/news/191-translation-of-guidelines-on-cybersecurity
3. Про внесення змін до Закону України «Про основи національної безпеки України» : проект Закону України щодо кібернетичної безпеки України від 07.03.13р. № 2483. – Режим доступу: // www.w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1pf3511=45998
4. Цаль-Цалко Ю.С. Облікова політика підприємства та її кібербезпека / Ю.С. Цаль-Цалко, Ю.Ю. Мороз //Облік, аналіз і контроль в умовах сучасних концепцій управління економічним потенціалом і ринковою вартістю підприємства: збірник наукових праць, том IV, частина I, Житомир: ПП «Рута», 2017 – С. 8-11. 10. ISO/IEC 27001:2013 information security management system standardarrives [Electronicresource]. -2013-Accessedmode:http://www.reuters.com